

Devet desetljeća najzagrebačkijeg nogometnog kluba

KLUB JE U DUGOJ POVIJESTI POSTIGAO I VRIJEDNE MEĐUNARODNE POBJEDE. TAKO JE 1956. KAO GOST POBIJEDIO MILANSKI *INTER* (1-0). OD 1991. NASTUPA U HRVATSKOJ NOGOMETNOJ LIGI, A NAJVEĆI JE USPJEH ZABILJEŽIO 2002. GODINE KADA JE POD VODSTVOM TRENERA ŽLATKA KRANJČARA OSVOJIO PRVENSTVO HRVATSKE

Piše **Miroslav Šarić**

I me grada Zagreba nosila su četiri nogometna kluba od kojih NK *Zagreb* danas jedini djeluje. Prvi, Hrvatski športski klub *Zagreb* djelovao je od 1910. do lipnja 1912. godine, kada je postao staleški klub pa je svom nazivu pridodao stalešku oznaku. Pod nazivom Hrvatski tipografski športski klub *Zagreb* djelovao je od lipnja 1912. do srpnja 1918. godine. Športski klub *Zagreb* djelovao je od kraja 1919. do travnja 1941. godine. Nogometna sekcija djelovala je u Fiskulturnom društvu *Zagreb*, koje je osnovano 10. listopada 1946., fuzijom četiri dotadašnja kluba, a djeluje uz neke organizacijske promjene unutar kluba sve do danas.

Klubovi zagrebačkih grafičara

Hrvatski športski klub *Zagreb* osnovan je u predjelu današnje Kukuljevićeve ulice na Radničkom dolu. Nogometna sekcija vježbala je na ledini preko puta kuće br. 59 Radničkog dola, a utakmice je odigravala na starom gradskom sajmištu, danas Trgu hrvatskih velikana i na Srednjoškolskom igralištu. U klubu su igrali i tipografi koji su inicirali da momčad prijeđe pod okrilje Hrvatskog tipografskog športskog kluba *Zagreb*, koji je društvene prostorije imao u dvorišnoj zgradi u Primorskoj ulici br. 2. Taj je klub djelovao od lipnja 1912., pravila su odobrena 25. siječnja 1913. pod brojem 81281-912, a konstituirajuća skupština HTŠK *Zagreb* održana je 3. travnja 1913. godine. Klub nije imao svoje igralište, a sudjelovao je na prvom i drugom prvenstvu Hrvatske i Slavonije 1912. i 1914. godine. Klub je odigrao jednu utakmicu u prvenstvu Zagreba za ratni pokal, a nakon toga je prestao djelovati u srpnju 1918.

Nakon završetka I. svjetskog rata pora-

slo je zanimanje za nogomet pa su tipografski radnici, jer nisu imali ni jednog kluba, 16. svibnja 1919. godine osnovali Hrvatski športski klub *Tipografiju*, a 1. rujna 1920. Športski klub *Grafiku*. Oba su kluba nastupala u prvenstvima Zagrebačkog nogometnog podsaveza u međuratnom razdoblju.

„Opatička livada” - prvo igralište

U ljetnim mjesecima 1919. godine u dvorištu zgrade tesarskog obrtnika Franje Biščana i stolarskog obrtnika Artura Gabrona na Tratinskoj cesti broj 9 okupljala se u slobodnom vremenu omladina. Pomoćnici i naučnici raznih zanata tamo su igrali nogomet. Kada je interes još više porastao preselili su se na „Opatičku livadu”, na početku današnje Tratinske i Kranjčevićeve ulice.

Na inicijativu Franje Biščana, Stjepana Čižmeka i Kolomana Sovića održan je u gostionici „Amerikanac” vlasnika Mirka Delića u Tratinskoj sastanak svih zainteresiranih, pa je zaključeno da se osnuje klub kojem su dali naziv Športski klub *Plamen*. Na brzinu su prihvaćena pravila da bi se od nadležnih vlasti dobilo odobrenje za djelovanje. Međutim, vlasti nisu odobrile klub pod tim nazivom. Ponovno je sazvan sastanak na kojem je odlučeno da se klub nazove Športski klub *Zagreb*.

Momčad ŠK *Zagreba* snimljena u jesen 1919. prigodom promjene imena ŠK *Plamen* u ŠK *Zagreb*. Slijeva: Vilim Jelinek, Johan Urh, Mane Levnaić, Ivo Čižmek, Vlado Jelinek, Stjepan Krizmanić, Stjepan Čižmek, Joža Vrbanić, Dragutin Urh, Stjepan Andrić, Ivan Jugarić i prvi predsjednik kluba Franjo Biščan

U međuratnom razdoblju nižerazredni klub

Međutim, u isto se vrijeme osnovao klub s istim nazivom pa je dogovoreno da se međusobnim susretom odluči kome će pripasti taj naziv. Prva je utakmica odigrana na „Opatičkoj livadi”, a druga na vojnom vježbalištu na Črnomercu. U oba je dvoboja po-

bijedila momčad ŠK *Plamena* pa je dobila pravo nositi naziv ŠK *Zagreb*.

Pravila kluba ubrzo su potvrđena, a Zagrebački nogometni podsavez svrstao je klub 1920. godine u II. B razred. Klub je sve do 1941. igrao u II. i III. razredu ZNP-a. Športski klub *Zagreb* u travnju 1941. likvidirao je Miško Zebić, tadašnji Povjerenik za šport u NDH. On ga je zapravo prisilno fuzionirao sa SK *Viktorijom* u HŠK *Viktoriju*.

Nogometna sekcija u Fiskulturnom društvu *Zagreb*

Poslije II. svjetskog rata u Zagrebu je 10. listopada 1946. osnovano Fiskulturno društvo *Zagreb* fuzijom obnovljenih fiskulturnih društava: FD *Amater* (sindikata kožaraca), FD *Sloboda* (sindikata javnih službenika), FD *Grafičar* (sindikata grafičara) i FD *Tekstilac* (sindikata tekstilaca). Osim FD *Slobode* koja je osnovana 30. srpnja 1945. godine, ostala tri društva postojala su u međuratnom razdoblju. FD *Grafičar* je ponovno formiran 1. studenoga 1945., a FD *Amater* 5. studenoga 1945. godine. FD *Zagreb* imao je nogometnu, atletsku, rukometnu, biciklističku, veslačku, stolnotenisku, skijašku, kuglačku, streljačku, planinarsku, tenisku i sekciju za hokej na ledu i na travi. Društvo je dobilo na upravljanje stadion u Kranjčevićevoj ulici na kojem je u prijeratnom i ratnom razdoblju djelovala HŠK *Concordia*. Kada je 8. listopada 1948. promijenjen naziv Fiskulturnog u Sportsko društvo *Zagreb*, dotadašnje su sekcije promijenile naziv u klubove. Tako je i nogometna sekcija promijenila naziv u Nogometni klub *Zagreb*. Godine 1960. NK *Zagreb* se izdvojio iz SD *Zagreba* i svoju je aktivnost nastavio samostalno.

NK *Zagreb* 1980. godine. Gornji red slijeva: Bošnjak, Čopor, Čerček, Valec, Čopor i Tkalec. Srednji red: Čop, Pankrnjet, Šišić, Šarović, Kovačić, Simunić i Lipovac. Sjede: Rukljač, Perić, Smolek, trener Jerković, Godinić, Uljan i Rumora

Momčad NK *Zagreba* 1963. godine. Stoje slijeva: Stanko Harar, Stjepan Čepelja, Mladen Wacha, Stanko Bujanj, Zlatko Dračić, Vlado Aumiler i Branko Galeković. Čuče: Darko Stanišić, Tomislav Kralj, Josip Slunjski i Mladen Azinović

Od zonskog do prvoligaškog natjecanja

Godine 1946. NK *Zagreb* kvalificirao se u Hrvatsku ligu, a 1947. bio je drugi u tom natjecanju. Iduće 1948. natječe se u zagrebačkoj zoni. Godine 1949. nastupao je u Hrvatskoj ligi, a 1950. godine 13. je u II. saveznoj ligi. Godi-

ne 1951. fuzionirao se s NK *Borcem* i tako je ušao u I. saveznu ligu. Iduće 1952. klub je odigrao devet međunarodnih susreta. Nastupao je s promjenjivim uspjehom. Natjecao se u Hrvatskoj ligi, Međurepubličkoj ligi, II. i I. ligi. Nogometni klub *Zagreb* je nekoliko puta ulazio u I. saveznu ligu gdje je ostvario sljedeće plasmane: peto mjesto 1952. godine, 12. mjesto 1953.; deveto mjesto 1955.; osmo mjesto 1956.; sedmo mjesto 1957.; 14. mjesto 1958.; šesto mjesto 1965.; 14. mjesto 1966.; 12. mjesto 1967.; 10. mjesto 1968.; 15. mjesto 1969.; 18. mjesto 1970.; 18. mjesto 1974.; 10. mjesto 1977.; 15. mjesto 1978.; 17. mjesto 1979.; 16. mjesto 1981., 18. mjesto 1982. itd.

Klub je postigao i vrijedne međunarodne pobjede. Tako je 1956. kao gost pobijedio milanski *Inter* (1-0). Od 1991. klub nastupa u Hrvatskoj nogometnoj ligi. Najveći je uspjeh zabilježio 2002. godine kada je pod vodstvom trenera Zlatka Kranjčara osvojio prvenstvo Hrvatske.

Literatura

1. Cuvaj, B. (1978). Ime grada Zagreba imala su četiri kluba. *Povijest sporta*. 37 (9), 3094 - 3117
2. Radan, Ž. (1970). Počeci nogometnog športa u Hrvatskoj. *Povijest sporta*. 2 (1), 102 - 131
3. Kudrna, G. (1968). Počeci nogometnog športa u Hrvatskoj. *Zagreb: GSD Zagreb*

Nogometaši *Zagreba* proslavljaju naslov prvaka Hrvatske 2002. godine